

Lastensuojelulain perusteella maksettavien käyttövarojen määrä 1.1.2026 alkaen

Pevamltk 12.01.2026
544/05.09.00/2026

Valmistelija(t)	Lastensuojelun ympärivuorokautisten palveluiden päällikkö Maarit Jomppanen, p. 040 580 5210, maarit.jomppanen@pshyvinvointialue.fi Lastensuojelupalveluiden palveluyksikköjohtaja Katja Rautiainen, p. 044 740 1688, katja.rautiainen@pshyvinvointialue.fi
Päätös	
Esittelijä	perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen omissa laitoksyksiköissä sekä hyvinvointialueen toteuttamassa perhehoidossa sijoitettuna olevien lasten lastensuojelulain 55 §:n mukaisten käyttövarojen vähimmäismääräksi vuonna 2026 vahvistetaan: • alle 10-vuotiaalle enintään 22 € / kk (asiakassuunnitelmassa yksilöllisten tarpeiden mukaan sovitulla tavalla) • 10–14-vuotiaalle 42 € / kk • 15-vuotta täyttäneelle maksetaan yksi kolmasosa kulloinkin voimassa olevasta elatustukilain 9 §:n säädetyn elatustuen määrästä (Vuonna 2026, 65,90 € / kk). Jatkossa vähimmäiskäyttövaran määrää tarkistetaan kalenterivuosittain (1.1.–31.12.) elatustukilain 9 §: n mukaisen elatustuen tarkistuksen suhteessa. Alle 10-vuotiaiden sekä 10–14-vuotiaiden osalta seuraava vähimmäismäärän tarkastus tehdään 1.1.2028 lähtien.
Ennakkovaikutusten arviointi	Päätöksellä turvataan lakisääteistä palvelutoimintaa sekä yhtenäinen ja tasapuolinen käytäntö.
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 41, Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta, kohta 10.
Valmistelu	Lastensuojelulain 55 §:n mukaisesti, kun lapsi tai nuori on sijoitettuna kodin ulkopuolelle avohuoltoon, sijaishuoltoon tai jälkihuoltoon koskevien säännösten mukaisesti, lapselle tai nuorelle on hänen omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten annettava kalenterikuukaudessa käyttövaroja iästä ja kasvuympäristöstä riippuen seuraavasti:

1. alle 15-vuotiaalle lapselle määrä, joka vastaa hänen yksilöllistä tarvettaan; ja
2. 15 vuotta täyttäneelle lapselle tai nuorelle vähintään määrä, joka vastaa yhtä kolmasosaa elatustukilain (580/2008) 9 §:ssä säädetystä yhdelle lapselle suoritettavasta elatustuen määrästä.

Alaikäisellä on oikeus itse päättää edellä mainitun perusteella maksettujen varojen käytöstä sen estämättä, mitä holhoustoimesta annetussa laissa säädetään. Käyttövaroja ei ole tarkoitettu lapsen koulunkäyntiin tai harrastuksiin, vaan kyse on taskurahan luonteisista varoista.

Vuonna 2026 täysimääräinen elatustuen määrä on 197,71 €/kk, josta lainmukainen 1/3 on 65,90 € /kk; elatustuen määrä vahvistetaan vuosittain ja kunakin kalenterivuonna maksettavissa käyttövaroissa on noudatettava minimissään kulloinkin vahvistettua elatustuen määrää.

Alle 15-vuotiaille lapsille maksettavan käyttövaran määrää ei ole lainsäädännössä tarkemmin määriteltä. Lainsäädäntöön perustuvana lähtökohtana on, että käyttövaroja täytyy maksaa vähintään yksilöllistä tarvetta vastaava määrä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen laitoksissa tai hyvinvointialueen toteuttamassa perhehoidossa olevien lasten tasapuolinen kohtelu käyttövarojen vähimmäismäärässä edellyttää kuitenkin käyttövarojen määrästä päättämistä. Yksityisten palveluntuottajien yksiköissä hyvinvointialueen järjestämän palvelun piirissä olevien lasten käyttövaroista vastaa kyseinen yksikkö ja palvelunjärjestäjänä hyvinvointialueella on mahdollisuus määrittää vähimmäisvaatimuksia hankinta- tai sopimusmenettelyssä.

Yksilöllisen tarpeen perusteella sosiaalityöntekijän on lisäksi tarvittaessa mahdollista arvioida yksilöllisen tarpeen edellyttämää käyttövaran määrää. Muussa tapauksessa käyttövarat maksetaan lapselle ilman erillistä päätöksentekoa kodin ulkopuolisen sijoituksen aikana sijoituspaikan toimesta vahvistetun määrän mukaisena. Käyttövarojen maksamisesta on pidettävä kirjaa ja käyttövarojen maksamista valvoo lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.